

Eijsden-Margraten: 27 juni 2024

Bezoekadres:

Amerikaplein 1
6269 DA Margraten

Servicepunt:

Breusterhof 2
6245 EL Eijsden

Postadres:

Postbus 10
6269 ZG Margraten

tel.: 14043

of: +31 (0)43 458 8488

fax: +31 (0)43 458 8400

info@eijsden-margraten.nl

www.eijsden-margraten.nl

IBAN BNG:

NL46BNGH0285148680

BIC: BNGHNL2C

Onderwerp: Natuurvriendelijk isoleren en (pre-)Soortenmanagementplan

Geachte raadsleden,

Deze brief ontvangt u als reactie op de aangenomen motie "isoleren spouwmuren", ingediend door de CDA-fractie op 7 november 2023.

Ecologisch onderzoek bij isolatie

Via kieren in spouwmuren en daken kunnen beschermde diersoorten, zoals vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen, gebouwen binnentreden. Deze gebouwen kunnen ze gebruiken voor verschillende redenen. Zo kan een gebouw dienen als kraamverblijfplaats of winterverblijfplaats. Wanneer er isolatiewerkzaamheden plaatsvinden, kunnen beschermde diersoorten hier hinder van ondervinden. De Raad van State heeft vorig jaar besloten dat het isoleren van spouwmuren alleen is toegestaan na ecologisch onderzoek (Uitspraak 202103977/1/R2). Het is aannemelijk dat dit ook geldt voor andere isolatiemaatregelen op plekken die via kieren te betreden zijn door beschermde soorten, zoals daken. Wanneer de uitvoerder geen ecologisch onderzoek doet naar beschermde soorten, overtreedt de uitvoerder de zorgplicht uit de Wet natuurbescherming (Wnb). Dit onderzoek moet uitsluiten dat beschermde diersoorten en hun verblijfplaatsen niet verdwijnen. Ecologisch onderzoek is duur en tijdrovend, wat particulieren belemmert in hun isolatiewensen. Een gemeentelijke oplossing kan particulieren ontzorgen.

(Pre-)Soortenmanagementplan

Om te voorkomen dat iedere particulier met een isolatiewens individueel ecologisch onderzoek moet uitvoeren, kan een gemeente een Soortenmanagementplan (SMP) opstellen. Om tot een SMP te komen doet de gemeente onderzoek naar beschermde soorten die veelal verblijven in gebouwen in het grondgebied van de gemeente. Met een SMP wordt inzichtelijk gemaakt in welke gebouwen welke beschermde soorten zitten. Ook wordt hiermee duidelijk welke functie een verblijfplaats heeft. Wanneer blijkt dat beschermde diersoorten een gebouw, waar geïsoleerd moet worden, als verblijfplaats gebruiken, dienen er alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd te worden, zodat de beschermde soorten geen hinder ondervinden van de isolatiewerkzaamheden. Een voorbeeld van een alternatieve verblijfplaats is een nestkast, die in de buurt opgehangen kan worden. Wanneer het SMP laat zien dat soorten het gebouw niet gebruiken, is er geen verder onderzoek nodig en kan de uitvoerder starten met isoleren.

Behandeld door : ██████████
Bijlage(n) : 2
Documentkenmerk(en) : 849232 en 657735

Uw brief van :
Uw kenmerk :
Pagina : 1 van 4
Ons kenmerk : Z/23/193038/683123

.banholt
.bemelen
.cadier en keer
.eckelrade
.eijsden
.gronsveld
.margraten
.mariadorp
.mesch
.mheer
.noorbeek
.oost-maarland
.rijckholt
.scheulder
.st. geertruid

BLOESEM VAN HET ZUIDEN

Met een SMP vraagt de gemeente een ontheffing aan bij de provincie, het bevoegd gezag voor de Wnb. Deze ontheffing is 10 jaar geldig. De onderzoeksperiode om tot een SMP te komen wordt geschat op twee jaar, zodat de ecooloog in kaart kan brengen hoe soorten de gebouwen in het onderzoeksgebied gebruiken. De gemeente Eijsden-Margraten is van plan om samen met de andere Heuvellandgemeenten een SMP op te stellen.

Om de isolatieopgave te versnellen werkt de provincie Limburg met de zogenaamde pre-SMP methodiek. Met een pre-SMP verleent de provincie aan de gemeente een omgevingsvergunning waarmee gedurende de onderzoeksperiode maximaal 30% van het particuliere woningbezit op een natuurvriendelijke wijze geïsoleerd kan worden. Voorwaarde is dat de gemeente op voorhand alternatieve verblijfplaatsen creëert. Op basis van een modelmatige inschatting van aanwezige verblijfplaatsen wordt bepaald waar deze alternatieve verblijfplaatsen moeten komen.

Een gemeente kan een pre-SMP aanvragen op het moment dat de onderzoeksfase om tot een volwaardig SMP te komen begint. Hiermee is het pre-SMP onlosmakelijk verbonden aan het SMP.

De pre-SMP methodiek geeft volgens de provincie voldoende garanties om beschermde soorten en hun verblijfplaatsen te beschermen en in stand te houden. Zo is een pre-SMP maximaal voor 2 jaar geldig. Dit staat gelijk aan de onderzoeksperiode om tot een SMP te komen. Na deze 2 jaar moet er een volwaardig SMP zijn ter vervanging van het pre-SMP. Ook worden de tussentijdse onderzoeksresultaten van het SMP toegevoegd aan het pre-SMP. Op deze manier kan er meteen rekening worden gehouden met aangetroffen verblijfplaatsen en neemt de kans op verstoring van soorten af gedurende het onderzoek.

Hoewel een SMP de duurzame lange termijn oplossing is, spelen er een aantal factoren die de totstandkoming van een SMP, en zelfs die van een pre-SMP, vertragen.

- Ten eerste is het opstellen van een SMP tijdrovend, omdat de onderzoeksperiode geschat wordt op twee jaar.
- Ten tweede is er een tekort aan gekwalificeerde ecologen. Ecologie is de afgelopen jaren een steeds prominenter thema geworden, waardoor de vraag naar ecologen al hoog was. Nu gemeenten van plan zijn om een SMP op te stellen, zal de vraag naar ecologen verder toenemen.

Om in kaart te brengen hoe groot de druk is op ecologen heeft de gemeente Valkenburg aan de Geul een marktconsultatie uit laten voeren naar de beschikbaarheid van ecologische bureaus. Hieruit is naar voren gekomen dat er voor dit jaar geen capaciteit is om gezamenlijk voor de Heuvellandgemeenten een SMP op te stellen. Zonder capaciteit bij ecologen kan er dus ook geen pre-SMP aangevraagd worden. Het is niet te verwachten dat er binnen afzienbare tijd wel capaciteit beschikbaar is. Dit belemmert de isolatieopgave enorm.

.banholt
.bemelen
.cadier en keer
.eckelrade
.eijssden
.gronsveld
.margraten
.mariadorp
.mesch
.mheer
.noorbeek
.oost-maarland
.rijckholt
.scheulder
.st. geertruid

BLOESEM VAN HET ZUIDEN

Tijdelijke werkwijze natuurvriendelijk isoleren

Het tekort aan ecologen is ook een landelijk probleem, aangezien gemeenten over heel het land tegen dit tekort aanlopen. Om niet volledig stil te vallen, heeft het Rijk, in samenspraak met het IPO, de provincies en de VNG, in mei 2024 een tijdelijke gedragscode vastgesteld. Hierin staat de werkwijze natuurvriendelijk isoleren centraal. Met deze gedragscode kunnen isolatiewerkzaamheden op een beperkte schaal doorgang vinden, op voorwaarde dat isolatiebedrijven isoleren volgens de werkwijze natuurvriendelijk isoleren. Deze gedragscode is maximaal drie jaar geldig. Na deze drie jaar moet iedere gemeente minimaal een pre-SMP hebben.

Concreet houdt de werkwijze natuurvriendelijk isoleren het volgende in:

- Ten eerste moet de woning voorafgaand aan de isolatiewerkzaamheden natuurvrij gemaakt worden. Dit kan met het plaatsen van zogenoemde 'flappen', die functioneren als uitvliegmogelijkheid. Hierdoor kunnen soorten de woning verlaten, maar niet meer terug naar binnen.
- Ten tweede moeten isolatiebedrijven bij het isoleren van een spouw een klein plekje vrijhouden voor vleermuizen en, waar van toepassing, voor andere soorten. Door in de nok van de spouw een klein plekje vrij te houden van isolatiemateriaal, is er sprake van lokale compensatie. Dit heeft geen gevolgen voor de isolatiewaarde. Ook heeft dit geen significant effect op het ontstaan van koudebruggen of vochtdoorslag.
- Ten derde moeten isolatiebedrijven zich houden aan de natuurkalender. Dit betekent dat in de periode tussen 1 november en medio maart en in de periode tussen 1 april en 31 juli geen isolatiewerkzaamheden mogen plaatsvinden, respectievelijk vanwege de winterslaap en de kraamperiode. Hierin mogen soorten niet verstoord worden, wat betekent dat er alleen hierbuiten geïsoleerd kan worden.

Er geldt een aantal voorwaarden om gebruik te maken van de gedragscode. Zo is het percentage woningen dat geïsoleerd mag worden middels deze werkwijze gemaximeerd op 6% per buurt. Het gaat hier bovendien alleen om grondgebonden woningen in particulier bezit. Om te zorgen dat dit percentage niet overschreden wordt, maken isolatiebedrijven via een app melding dat zij een woning gaan isoleren. Daarnaast mogen alleen isolatiebedrijven te werk gaan met deze aanpak als zij de training Natuurvriendelijk Isoleren hebben afgerond. Ten slotte hebben gemeenten de plicht om op gemeenteniveau alternatieve verblijfplaatsen voor beschermde soorten te creëren. Dit is ter compensatie van de verblijfplaatsen die door isoleren verloren gaan, ondanks de werkwijze natuurvriendelijk isoleren. Het Rijk ontwikkelt een handboek waarin de voorwaarden van deze compensatieopgave staan. Naar verwachting is dit handboek in juli afgerond.

Voor woningeigenaren van grondgebonden woningen die van plan zijn om te isoleren is deze werkwijze goed nieuws. Hoewel de gedragscode, waarin de werkwijze natuurvriendelijk isoleren vastgesteld is, maximaal drie jaar geldig is, betekent dit dat er geen duur en tijdrovend ecologisch onderzoek nodig is. Daarnaast hebben woningeigenaren geen aparte vergunning nodig voor isolatiemaatregelen. Dit is op voorwaarde dat een isolatiebedrijf te werk gaat volgens de hierboven omschreven werkwijze natuurvriendelijk isoleren.

.banholt
.bemelen
.cadier en keer
.eckelrade
.eijsden
.gronsveld
.margraten
.mariadorp
.mesch
.mheer
.noorbeek
.oost-maarland
.rijckholt
.scheulder
.st. geertruid

BLOESEM VAN HET ZUIDEN

Woningeigenaren dienen zelf na te gaan of het ingeschakelde isolatiebedrijf natuurvriendelijk te werk gaat. Dat kan door te kijken op natuurvriendelijkisoleren.nl. Indien een particulier een isolatiebedrijf inschakelt dat niet werkt volgens de werkwijze natuurvriendelijk isoleren, is dit in strijd met de zorgplicht uit de Wnb. De provincie kan hierop handhavend optreden. Via de gemeentelijke communicatiekanalen gaat de gemeente communiceren over deze werkwijze en waar particulieren aan moeten denken wanneer zij willen isoleren, zoals de ingediende motie verzoekt.

Financiën

Een SMP kost tussen de €100.000 en €500.000, afhankelijk van de omvang en dichtheid van de gemeente. Ter ondersteuning van deze opgave heeft het Rijk de provincie Limburg € 3.839.754 uitgekeerd in de eerste tranche. Hiervan is € 2.817.647 beschikbaar voor het opstellen van een SMP en € 613.264 voor het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen. Beide bedragen zijn bedoeld voor de helft van de Limburgse gemeenten. In de tweede tranche komt de andere helft aan bod. Naar verwachting komt deze na de kabinetsformatie. Momenteel is de provincie de subsidieregeling nog aan het uitwerken. Wel is bekend dat er in ieder geval € 160.369 is gereserveerd voor Eijsden-Margraten.

Toekomstige acties

Gezien de huidige capaciteitsdruk bij ecologische bureaus lukt het niet om op korte termijn de onderzoeksfase om tot een volwaardig SMP te starten. Dit is naar voren gekomen uit de marktconsultatie van Gemeente Valkenburg aan de Geul. Het is daarnaast hoogst onzeker of er wel voldoende capaciteit is bij ecologische bureaus wanneer de gedragscode niet meer geldig is. Als Heuvellandgemeenten zijn we voornemens onze zorgen bij de provincie, het bevoegd gezag, aan te kaarten. Daarnaast dienen de Heuvellandgemeenten, op initiatief van gemeente Gulpen-Wittem, een motie in tijdens de Algemene Ledenvergadering van de VNG. In deze motie vragen de Heuvellandgemeenten aan het VNG-bestuur om met een uniform handelingsperspectief te komen, zodat de uitvoerbaarheid van de isolatie van woningen verzekerd wordt. Deze motie vindt u in de bijlage.

Middels deze RIB beschouwen wij de motie als afgedaan. Bij toekomstige ontwikkelingen wordt u op de hoogte gehouden.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Eijsden-Margraten,
De gemeentesecretaris, De burgemeester,

